

Camino Primitivo con perro,
pelgrimeren samen met je hond.

De eerste dag, we zijn gisteravond in Oviedo aangekomen. Op internet had ik al een parkeergarage gevonden dicht bij de kathedraal, het beginpunt van de camino en niet al te gek ver van de Oviedo vestiging van het autoverhuurbedrijf. Bij een autoverhuurbedrijf in Santiago de Compostela huur ik een auto om weer terug bij mijn eigen auto terug te kunnen komen. Ik kan hem bij een vestiging in Oviedo weer inleveren. Zonder hond had ik gekozen voor de terugweg met trein of bus. Honden mogen niet in het Spaanse openbaar vervoer. Parkeergarage Salesas ligt onder het overdekte winkelcentrum en ook dit gebied is strikt verboden voor viervoeters. De borden met een rode streep door het afgebeelde hondje en de tekst 'non perro' voorspellen geen vlotte doorgang vanuit de parkeerkelder. We moeten ons hier doorheen bluffen en in een vlot tempo tussen het winkelende publiek naar buiten lopen. Ik wil vandaag de omgeving van de parkeergarage goed in me opnemen en de kortste weg naar de kathedraal verkennen. De route is vandaar in de stad met koperkleurige Jacobsschelpen op de stoeptegels aangegeven. Buiten de stad volgen we de gele pijlen van de pelgrimsroute. Verdwalen doe je hier echt met opzet!

Een geüniformeerde beveiligiger sommeert ons halverwege de uitgang echter overduidelijk dezelfde weg terug te nemen. De man straalt enige autoriteit uit; de handboeien en de gummiknuppel aan zijn koppel zetten eventueel zijn argumenten voldoende kracht bij. Ik wijk doorgaans meteen voor dergelijke gezagsdragers. Deze keer echter staat of valt het succes van mijn tocht naar het graf van Jacobus de Meerdere samen met mijn Rhodesian ridgeback met een geslaagde vrije doorgang door dit shopping centre aan het begin van de pelgrimstocht. Ik wijs de toezichthouder beurtelings op mijn hond en de begeerde uitgang van het chique winkelcentrum. De man bedenkt zich, waarschijnlijk door het zien van Goofs K9-tuigje en de credential in mijn hand, die hij wellicht aanziet voor een officieel document voor de hond. 'Ah, perro de ayuda!' verduidelijkt hij en doet beleefd een stapje achteruit en wijst ons met een joviaal gebaar de weg naar de

uitgang. Hij ziet Goof voor een hulphond aan en dicht mij een onzichtbare aandoening toe.

De glazen deuren van Salesas openen automatisch. Goof blijft ze wantrouwen en gaat in de ezelstand. Een beetje beveiliging had ons toen al door kunnen hebben: een getrainde hulphond negeert dergelijke obstakels. We komen er mee weg.

Het is donderdagavond en nog gezellig druk op straat. Mijn hond vindt de terrasjes wel gezellig, dat vindt zijn baas ook, maar we hebben nog wat te doen. De vestiging van Europcar is hier een kantoortje langs een doorgaande weg bij het stationsgebouw; het gaat nooit lukken om hier over een paar weken een auto in te leveren. Op het pleintje achter het station laat ik Goof even los. Het is alweer lang geleden dat hij naar het toilet geweest is. In een streep rent hij het plein over en plaatst een geurvlag bij een paar bomen. 'Goof was here!'. Vervolgens zoekt hij bij een paar garageboxen een plek voor de grote boodschap. Als ik zaakje keurig opruim, ontdek ik het groene logo van het autoverhuurbedrijf op minuscule stickers op een drietal garages. Goof mag me deze tocht best op deze manier blijven helpen, aan zo'n hond heb je tenminste wat.

Vannacht slapen we in de auto. Morgenochtend parkeren we de auto in de parkeergarage en dan gaan we in de kathedraal de eerste stempel halen voor Goofs Credential Canina en voor die van mij. Ik ben benieuwd of hij binnen mag.

De laatste dag. We zijn nu twaalf dagen onderweg. Ik sjouw voor twintig dagen hondenvoer met me mee door de bergen van Asturië en Galicië. Het wordt weliswaar iedere dag een halve kilo minder; Goof maakt er keurig poep van. In de winkeltjes onderweg ben ik nog geen eten voor mijn viervoeter tegen gekomen. Mijn tent heb ik bij me, omdat ik er van uit ging dat de hond niet in de albergues welkom zou zijn. Daarin heb ik me vergist: het kwam maar zelden voor dat er geen plekje was voor hem. Goof wist zich onder de medepelgrims heel populair te maken. Hij pakt de meesten meteen in met zijn vriendelijke ogen en de grappige flaporen. De ridge op zijn rug, de 'crestado' of kuif heb ik vaak moeten uitleggen. Ik neem mijn bagage in een

rollerpak achter me aan; een éénwielige 'travois', afgekeken van de Noord-Amerikaanse natives. Een rugzak met meer dan vijftwintig kilogram aan gewicht had me het plezier, dat ik tot nu toe beleefde aan de pelgrimstocht, aardig vergald.

Ik mag nog een kilometer of tachtig. Het gaat lekker. Het weer zit mee, ik ontmoette leuke interessante mensen, mijn hond heeft het prima naar zijn zin. Ik voel me gezegend.

En toch had ik deze ene dag heel graag over willen slaan! We doen niet de fraaie omweg van extra veertig kilometer om via Friol naar het klooster van Sobrados dos Monxes te lopen. Vandaag lopen we de kortste route naar Puente Romano de Ferreira; die achtentwintig kilometer van gisteren zitten nog in mijn kuit. We zijn nog maar koud een uurtje aan het lopen of we worden ook vandaag weer bij boerderijtjes en huizen langs de route enthousiast en soms ook wat minder enthousiast begroet door de lokale canine: honden van diverse rassen en rascombinaties kondigen onze komst aan, begeleiden het voorbijgaan en doen ons nog luid blaffend uitgeleide als we al lang en breed uit zicht verdwenen zijn. Op Goof maken ze nauwelijks indruk en ik check keer op keer toch snel of de grens tussen ons en de erfhonden hoog en stevig genoeg is. We wandelen nu door As Cavadas, een verlaten gehucht. Zo'n plek waar de laatste navelstreng waarschijnlijk ruim dertig jaar geleden doorgeknipt werd. De wind speelt met een paar vensterluiken, dat is het enige geluid dat deze verzameling huisjes voortbrengt.

En dan ineens is het goed mis! Uit het niets duiken vanachter zo'n dichtgetimmerd boerderijtje twee enorme honden op. Geen poort of hek houdt ze tegen. Angstaanjagende, oversized, witte Dogos argentinos, twee exemplaren domweg doorgefokt op formaat en agressiviteit. Twee pony's-met-hondenkoppen komen zonder aarzelen op ons af. Ik maak Goof meteen los van de lijn, zodat hij weg kan. Goof is helaas geen angsthaas en wacht het tweetal met hooggeheven staart en gestrekte rug op. 'Weg!' roep ik hem toe, maar dat moet een onbekend commando voor de ridgeback zijn. Goof springt lenig weg en slaat de aanval van de eerste hond van zich af. Ik neem het tweede monster voor mijn rekening en tref hem met volle

kracht met mijn wandelstok hoog op de voorpoten net als hij een sprong naar me waagt. Zijn kop heeft geen zin, weet ik. Die is van beton. Ik doe het letterlijk in mijn broek van angst! Terwijl ik in mijn ooghoeken zie dat mijn hond zich kranig weert tegen de veel zwaardere vechthond, komt de inmiddels kreupelende dogo opnieuw op mij af. Dan schiet het me te binnen dat ik in mijn day-pack een spuitbusje pepperspray-tegen-honden heb. Een half jaar geleden ontdekt in een Duitse bouwmarkt en –in ons land hartstikke illegaal-toch maar aangeschaft; je weet maar nooit. De spray spuit als een serpentine uit het busje en ik kan perfect op de ogen van het misbaksel richten. Die gaat er meteen jankend en tegen straatmeubilair opbotsend vandoor. Goof heeft ondertussen de verscheurende kaken van zijn belager weten te ontwijken, maar hij kan niet voorkomen dat die met zijn voorpoten en volle gewicht van zo'n tachtig kilo op zijn rug belanden. Goof gilt het uit van de pijn en kruipt naar me toe. Met de rest van de pepperspray verjaag ik meteen nummer twee van de agressors,

Goof ligt op de straat, languit, rillend van angst en pijn. Ik jank. Kniel neer bij mijn hond en probeer hem gerust te stellen. Hier moeten we weg voor de twee opnieuw verhaal komen halen. In een drooggevallen sloot dump ik de inhoud van de Ortlieb Duffel. Mijn kleding, kook- en kampeerspullen blijven hier. Goof til ik met veel moeite in de waterdichte tas. Zijn koppie steekt onbegrijpend boven de rits uit. Met mijn gewonde caminovriend op de Dixon rollerpack loop ik terug naar Lugo. Misschien tref ik de Finse fysiotherapeute nog met wie ik gisteren in pension Alba de tweepersoonskamer deelde. Goof laat zich het transport op de rollerpack gedwee gevallen; hij kan ook nauwelijks bewegen in de transporttas. Van tijd tot tijd stop ik even om te zien hoe het met hem gaat. Zijn ogen staan helder en als ik hem voorzichtig over zijn kop aai, hoor ik ergens in de Duffel een staart enthousiast bewegen. Deze zes kilometer terug naar Lugo zijn de zwaarste kilometers van mijn camino voor me geworden. Niet door het gewicht van de vijfenveertig kilo van Goof die ik nu achter me aan heb, maar zeker vanwege de bezorgdheid om mijn hond.

En dan gaan dingen heel snel. Ik ben ineens toeschouwer in mijn eigen leven: de Finse Ilja neemt samen met de beheerder van het pension de regie van me over. Goof wordt snel naar een dierenarts gebracht. Er worden röntgenfoto's en een scan gemaakt. Geen ernstig letsel, maar Goof moet wel een paar dagen rust houden. Hij blijft nog wel een tijdje door zijn voorhand zakken, voorspelt de dokter. 'De resterende tachtig kilometer van de Primitivo... je zou het daarna nog best kunnen doen. Deze hond is sterk en jong.' vindt de arts. De fysiotherapeute informeert bij de dierenarts of zij iets voor Goof kan doen.

'Fysiotherapie voor mensen werkt net zo als bij viervoeters. Ik zou het zeker doen', de veterinaire geeft aan waar de beschadigen zitten en hoe ze te behandelen. Ilja is er die dag verder liefdevol mee aan de slag gegaan. Voor mij is het duidelijk: ik ga geen risico lopen met mijn viervoetige vriend; dat is het mij allemaal niet waard. Dan maar geen compostolaat voor ons. Het zal voor een andere keer zijn. De pensionhouder lost ook mijn logistieke probleem op: hij is, nadat hij mijn besluit hoorde, met een kennis mijn auto gaan ophalen in Oviedo. Toen ik hen de gemaakte kosten wilde vergoeden en hen samen met de Finse uitnodigde voor een etentje als dank, reageerde men afwijzend. 'Gaan jullie nu maar rustig terug naar Nederland. Jouw hoofd staat helemaal niet bij een dergelijke afsluiting van de pelgrimstocht. Je hebt vandaag hier te veel meegemaakt. Zorg maar liever dat je veilig thuis komt.'

Goof ligt languit in de laadruimte van de Landrover. Die behandeling door Ilja heeft hem werkelijk goed gedaan. Ik help hem onderweg bij parkeerplaatsen bij het in en uit stappen. Springen mag hij beslist nog niet. Het gaat beter me hem. Hij moet er ook nog aan wennen dat hij geen pelgrim meer is. Met dankbaarheid denk ik terug aan de mensen in Lugo die geheel in de geest van de camino hulp boden toen dat nodig was. Ze zullen inmiddels de enveloppen met geld wel gevonden hebben en nemen toch een dezer dagen de tijd voor een etentje in een van de leuke restaurants van de stad.